

FORTIFIKACINIAI STATINIAI KAUNO RAJONE

GYNYBINIS PAVELDAS

Kauno rajono savivaldybės teritorijoje išlikę Kauno tvirtovės fortifikaciniai statiniai užima išskirtinę vietą visame paveldo kontekste. Kauno tvirtovės gynybiniai objektai – I, III, Marvos, Domeikavos fortai, blindažai – slėptuvės, Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos su betoniniais statiniais.

1882 m. pradėta statyti Kauno gynybinė tvirtovė. Kaunas buvo apjuostas fortų, baterijų ir įtvirtinimų žiedų. Fortai ir baterijos išdėstytos miesto ir rajono prieigose beveik taisyklingu ovalu. Tarp fortų yra 2 – 2,5 km. atstumai. Jie visi išsidėstę tarp upelių slėnių, o kai kurios baterijos – ant aukštų Nemuno ir Neries slėnių šlaitų, apžvalgos atžvilgiu gerosiose vietose. Upelių slėniai turėjo tarnauti kaip priedangos patenkant iš vieno objekto į kitą. Kur nebuvo upelių buvo įrengiami žemės pylimai. Kauno tvirtovė funkcionavo kaip kompleksas, atitinkantis žiedinės ir išsklaidytosios gynybos reikalavimus. Tuo jis įdomus ir vertingas.

Kauno rajone yra užfiksuota 75 Kauno tvirtovės gynybiniai objektai. Vien Domeikavos seniūnijoje yra 44 gynybiniai objektai. Tai Domeikavos forto liekanos, priklausančios antrajam Kauno tvirtovės gynybiniam žiedui. Pradėtos statyti 1913 m. Užima 9,04 ha plotą. Šių statinių ypatybė ta, jog jie paslėpti po žeme, o išorėje – tik vos pastebimi neišvaizdūs fragmentai. Netoli šio forto yra betoninė slėptuvė, kurioje tilpdavo 100 – 200 kareivių.

Reikšmingos yra Lantainių įtvirtinimų liekanos. Tai grupė statinių tarp Radikių ir Varluvos (iš viso 19) ir tarpinės kareivinės Žemaitkiemio kaime. Antroji pagal dydį įtvirtinimų „sala“ yra Karmėlavos seniūnijoje. Jų čia – 24, iš kurių 20 – miške prie Narėpų kaimo, kiti Davalgonių miške. Ringaudų seniūnijos Noreikiškių kaime yra I fortas, kuris apima 7,58 ha plotą. Alšėnų seniūnijoje, netoli Narsiečių yra Jonučių forto liekanos, o Garliavos apylinkių seniūnijos Seniavos kaime Titnago gatvėje – III fortas, kuris apima 14,87 ha plotą. Išlikę 11 forto statinių. Fortų kultūrinė vertė – istorinė, techninė, architektūrinė, urbanistinė.

Kauno gynybinės tvirtovės I fortas (šiltnamių g., Noreikiškių k., Ringaudų sen.)

Kauno gynybinės tvirtovės III fortas (Titnago g., Seniavos k., Garliavos apyl. sen.)

Blindažas Sodų g., Domeikavoje

Eil. Nr.	Kultūros paveldo objektas ir adresas	Unikalus kodas	Statusas	Objekto reikšmingumas
1.	Forto liekanos , Kauno r. sav., Akademija mstl. (Akademijos sen.)	26356	Valstybės saugomas	Valstybinis (po vandeniui)
2.	Kauno tvirtovės (Jonučių forto liekanos) blindažas , Kauno r. sav., Narsiečiai k. (Alšėnų sen.)	26548	Valstybės saugomas	Valstybinis, nekilnojamas Privataus sklypo teritorijoje
3.	Forto liekanos , Kauno r. sav., Domeikava k. (Domeikavos sen.), Parko g.	26355	Valstybės saugomas	Nekilnojamas, Beveik visas po žeme, priklauso TB
4.	Kauno tvirtovės tarpinės kareivinės , Kauno r. sav., Domeikava k. (Domeikavos sen.), Sodų g.	26547	Valstybės saugomas	Nekilnojamas, TB siūlo pardavimui
5.	Kauno tvirtovės tarpinės kareivinės , Kauno r. sav., Žemaitkiemis k. (Domeikavos sen.)	26545	Valstybės saugomas	Nekilnojamas, privatus
6.	Kauno tvirtovės antrojo gynybinio žiedo statiniai , Kauno r. sav., Lantainių gyv.(Domeikavos sen.)	2430	Įrašytas į registrą	Nekilnojamas
7.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje antra slėptuvė , Kauno r. sav., Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Jaunimo g. 2, 4	35332	Įrašytas į registrą	Nekilnojamas
8.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje antras šaudymo lizdas , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.), Alksnyno g. 13;	35319	Įrašytas į registrą	Nekilnojamas
9.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje ketvirta slėptuvė , Kauno r. sav.,	35335	Įrašytas į registrą	Nekilnojamas

	Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Lantainių g. 5			
10.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje ketvirtas šaudymo lizdas , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.)	35315	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
11.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje penktas slėptuvė , Kauno r. sav., Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Lantainių g. 15	35418	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
12.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje penktas šaudymo lizdas , Kauno r. sav., Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Lantainių g. 9	35334	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
13.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje pirma slėptuvė , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.), Alksnyno g. 7, 9	35331	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
14.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje pirmas šaudymo lizdas , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.), Giminių g. 17	35416	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
15.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje slėptuvių kompleksas, Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.)	35316	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
16.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje vakarų slėptuvė , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.)	35317	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
17.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno	35318	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis

	tvirtovės Domeikavoje rytų slėptuvė , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.)			
18.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje šešta slėptuvė , Kauno r. sav., Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Jaunimo g. 24	35419	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
19.	Pirmojo Pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje trečia slėptuvė , Kauno r. sav., Domeikavos k. (Domeikavos sen.), Jaunimo g. 4	35333	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
20.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje trečias šaudymo lizdas , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.), Alksnyno g. 11	35320	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
21.	Pirmojo pasaulinio karo gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės Domeikavoje žvalgybos bunkeris , Kauno r. sav., Radikių k. (Domeikavos sen.), Giminių g. 13	35417	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
22.	Kauno tvirtovės 3-asis fortas , Kauno r. sav., Seniava k. (Garliavos apylinkių sen.), Titnago 43	26352	Valstybės saugomas	Nekilnojamasis, priklauso TB
23.	Kauno tvirtovės blindažas , Kauno r. sav., Teleičiai k. (Garliavos apylinkių sen.)	26531	Valstybės saugomas	Nekilnojamasis, priklauso TB
24.	Kauno tvirtovės blindažas , Kauno r. sav., Karkazai k. (Garliavos apylinkių sen.)	26546	Valstybės saugomas	Nekilnojamasis
25.	Kauno tvirtovės 1-asis fortas , Kauno r. sav., Kazliškiai k. (Ringaudų sen.)	26350	Valstybės saugomas	Nekilnojamasis, priklauso TB
26.	Siaurės šaudmenų sandėlis , Kauno r. sav., Kazliškių k. (Ringaudų sen.)	35305	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis

27.	Pietų šaudmenų sandėlis , Kauno r. sav., Kazliškių k. (Ringaudų sen.)	35306	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis
28.	Kauno tvirtovės blindažo liekanos , Kauno r. sav., Vaišvydavo k. (Samylų sen.)	33522	Įrašytas į registrą	Nekilnojamasis

1. Fortai – 2
2. Fortų liekanos - 2
3. Blindažai – 4
4. Slėptuvės – 8
5. Žvalgybos bunkeriai – 1
6. Šaudymo lizdai – 5
7. Šaudmenų sandėliai – 2
8. Gynybinio žiedo statiniai – 2
9. Tvirtovės tarpinės kareivinės - 2

Pastabos:

1. TB – turto bankas
2. Dauguma Domeikavoje esančių fortifikacinių statinių yra privačiose valdose